

ЗНАЧЕННЯ ФРАНЦУЗЬКО-НІМЕЦЬКОЇ УГОДИ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей").

Відносини капіталістичної конкуренції в Європі переходять новий ступінь розвитку, прибирають нові форми. Європа приймає нове обличчя.

Завзяті, непримиримі до тепер вороги, німецька і французька буржуазія, погодилися на одній точці, а саме спільний, визиск німецького пролетаріату і спільний зиск, яким мають вони поділитися ся. Преса обох до недавня ще бундух ворогів приготувала свої суспільності до факту згоди і найновіші вісті про підписання торговельної угоди між ставленим магнатом Німеччини Стіннесом а маркізом de Lubera завершили перший крок в трестованню німецької і французької залізної індустрії.

Сам факт угоди, яка передає німецьким капіталістам відбудову знищених війною теренів у Франції, се яскравий доказ, як рідна буржуазія робить інтерес із прикрого положення своєї країни. В названій угоді німецький "націоналіст" Стіннес назначив собі 6% доходу при доставі і відбудові у Франції. Фінансові операції буде переводити німецький державський банк. Що се значить? Се значить, що німецький пролетаріат обложити ся ще тяжішими податками, щоби виплатити французькій буржуазії німецькі військові відшкодування в сумі п'ятнадцять сот мільярдів (1.500.000.000.000) марок, відраховуючи 6% доходу, се значить около 90 мільярдів (900.000.000.000) марок криваво здертих з пролетарських мас Німеччини опинити ся в кишені найбільшого німецького "націоналіста" Стіннеса.

Тому що ті 15 сот мільярдів мають бути виплачені в товарах, роблених в Стіннесових фабриках, то дочислити треба до 6% найменше ще 30% на зиск фабрич.

Гроші на се підуть не з кас німецької буржуазії, а з податку, який "демократична" держава стягне з працюючих мас, а буржуазія заробить на цьому нові сотні мільярдів.

Та не тільки з цієї сторони треба цікавити ся угодою

французьких та німецьких капіталістів. Угода змінить цілу політичну ситуацію в Європі. Се угода се здобуток французької буржуазії в боротьбі зі своїм англійським конкурентом, се перший крок в трестованню французько-німецької залізної індустрії, се перший крок до створення європейського металевого тресту, се виврання з під англійського впливу цілої Європи а навіть Азії, се хвилюва побіда Франції над Англією. В Європі творить ся нова сила, якій не має іншої дороги розвитку, як кривавої війни з Англією. Наближається нова кривава різня. З другої сторони наступають в загальним політичним положенню Європи нові зміни. Цікавим буде тепер становище Польщі, яка тратити своє значення як загрозу Німеччині, а остає тільки як оруддя проти Радянських Республік.

Англія з другої сторони буде старати ся недопустити і в зародку знищити повстаючий союз французько-німецької буржуазії.

А робітництво не сміє стояти з заложеними руками і дозволити заложити собі подвійне ярмо. І дійсно страшний визиск, голод, біда революціонізують широкі маси німецького робітництва. Маси бажать діла і творять органи до введення боротьби за своє існування. Фабричні ради рухають ся і жадають скликання всерядного конгресу фабричних рад. В рядах робітництва велике обурення на соціальні патріотів за їхню підтримку не політики Стіннеса. Проти німецько-французької капіталістичної угоди поставили робітники угоду німецько-французького пролетаріату.

Перші кроки се недавній зїзд представників німецької і французької комуністичних партій. Пролетаріат мусить зрозуміти вагу положення, недопустити до немислосердного визиску зєдинених буржуазій, а ні до кривавої нової різни.

В. Девин.

Відень, 9. вересня 1922.

ВРОГ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.

(Кореспонденція з Торонто.)

Про людей, котрих українське робітництво вже давно викинуло на політичний смітник, не варто і згадувати, та однак коли не викинете непотрібну вам річ геть позади себе, а вона починає псуватися, смердіти, заражувати своєму гнилому воздуху, тоді ви мусите про нею заговорити. Коло нас ось живий труп, від котрого знобить смердливим газом, ось мікроб, котрий хоче знищити організм українського робітництва.

Павло Крат, знавший чужу не всьому робітничу в Канаді як український патріот, оборонець українських справ, любитель української мови, виступив ядно проти українських діточих шкіл в Канаді, мало того, він просто закликає поліцію і правительство розігнати такі школи і не дати українським робітничим дітям учитися їх матерної мови, бо як він заявив, се є на перешкоді асиміляції. "Українські Робітничі Вісті" пару тижнів тому назад дослівно передрукували його заяву і відповіли від себе так, як салдувало робітничий часопис. Як видно, товариші з "Укр. Роб. Вістей" добре стежать за роботою, котра ведеть ся проти робітничої класи і відповідають кождому по його заслугі. Я хочу ще раз ту справу зачепити, тому що Крат на тім не спиняється, а далі веде свою чорну роботу і починає їздити до других місцевостей, щоб і там шукати; тому хоч, щоб робітники трохи ширше познайомились з сего птицею.

Ось на днях в торонтоській часопис "Телеграм" була замітка, що на чолі з Крамом чотирнадцять українських товаришів в Торонті виповили війну торонтольським большеви-

кам. Шкода тільки, що не називає Крат те все українським правительством, а то якось краще пасувало. Хіба-ж Крат гірший від других? Я вірю, що на другий раз вже так буде: українське правительтво в Торонті обьявило війну українським большевикам в Торонті. Тоді певно буде всім зрозуміло. Ну, щож, обьявили війну і сидять, віча нігде не скликають, крім в церковній галі, бо там пошійо легко покликати, та і святе се місце: сего не чіпай, скажуть.

Та річ не в тім. В Крамових чотирнадцятьох товариствах є аж дев'ять членів, включаючи туди і їх жінок і Пиндиківського, що обрабував українських робітників на шифартах і тепер сидить в тюрмі. Та Крат не робить сего іза патріотизму, ні, а просто з такої причини: англійська презвтерія, котра платити Крамові гроші, прагає його: що-ж ти робив? Ми тебе тримаємо вже три роки, а в тебе все три жінки в церкві. Як так далісе буди, то ми тебе наженемо. Тоді Крат давай мститися на большевиках і зовсім не чинить ся, як наслідки з того будуть. А чесної праці він боїть ся як Жид свяченої води, він до того лінивий, що ніколи і книжки до рук ніякої не візьме, а вдає з себе учену людину. Се чоловік, котрий знає трохи англійською калічити, окрім тієї мови ніякої іншої мови не знає. Не дурно він колись сам писав, що люди мають звичайний інстинкт, декотрі наслідують лиса хитрість, декотрі/оса впертість а декотрі свині лінивість. Він сам наводить якраз до тих послідних, що заліз в грязь і талпає ся в ній так, що аж хрюкає від насолоди.

Наслідки Крамової ганебної роботи можуть бути дуже погані, так як правительтво звернуло увагу не на те, чого там вчать, а на те, що там вчать української мови. А се є на перешкоді асиміляції і тому то треба сі школи розігнати. Перші кроки вже розпочали. Тут в Торонті є таких шкіл чотири, до котрих учнаєся близько 200 дітей. Через два тижні вже не дають спокою: одного дня приходять поліція, розпитує і пише, другого дня інспектор чистоти, також щось лиш, третого репортери від буржуазних газет і т. д. Число воно скінчить ся, не знаємо. Одно знаємо, що щоби Крат не починав, все мало або сміший або сумний кінець.

Щоб ширше не розводились, коротенько подам його діяльність, щоб було для всіх відомим, що се за птиця той Крат.

Насамперед він був диким соціалістом. Будучи одного разу у Львові на студентському зібранні, він в чужім помешканні позирив зі стін образи, бив, домав, толпав ногами, кричав як скажений. В Вінніпегу одного разу на мітингу витягнув ніж і рав ся бити. Будучи на заході, не мало лиха він там натворив. Нині він організує завтра розбиває. Стає презвтеріським попом і каже: я плюю на презвтерію. Покидає презвтерію і приїздить на зїзд У.С.Д.П. та плаче, щоб його назад прийняли. Покидає захід і приїздить до Торонто. Насамперед його жертвою падає відділ У.С.Д.П. Сефаїцького і одного товариша завіс під дурного хату; ті пізніше опам'ятались і покинули його. Далісе він падає в організує контрреволюційне гніздо: українську книгарню на чолі з Еремійчуком.

З гнізда того часто вилітали сліп, глухі духовні каліки, яких Крат випускав від своєї реверендою. Перший вилетів Комітет Помочи Українським Емігрантам, та скоро він захорів, а робітничий доларів не прислали, не було за що доктора привезти і комітет попропав зі світом. Вилітає Червоний Хрест і зараз незадовго Крат заганяє його в могилу та відправляє над ним пахиду. Комітет визволення Східної Галичини вилітає з гнізда завчасу і як маленька пташка, котра випаде з гнізда а мати її не піднесе, то мусить так і загинути, або діти її замучать, так і загинув той комітет. Родить ся комітет визволення Буковини. Крат акушеркою і своєю умістністю комітет при породі замучив.

Знов українську книгарню на чолі з Еремійчуком довів до того, що пару тижнів тому назад її лізитували. Здалоб ся ширше про се згадати, так як багато членів ті книгарні і тепер навіть добрим товаришам та знаходять ся поза Торонтом і нічо про се не знають, що їх гроші вже пропали. Скорше вони відібрали не могли, а тепер вже запізно. Так то пішла людська праця іза господарки Крата. Вся машинерія пішла на ліцитації за 1900 доларів, котра коштувала колись тисячі. А всю книгарню продали на павни в "реге-шоп". Книжки там знаходились такі, яких українське робітництво вже не потребує, як різні сонники, статуті презвтеріської церкви і т. д. Особливо журна "Заморський Вістник", котрий минувого року ще був на краєвій виставі (Exhibition), а сего року з фірми повних мішків "Вістника" лежить в "реге-шопі". Я був очевидцем, коли ладували його на фірмі, коли мішками тягнули по підлозі до фірми, то в мішках папір шелестів і в шелесті тім як чотирі не одного робітника, я бачив кровавий піт на тих мішках і мені жаль було дивитися, що ті люди так змарнували людську працю. Одним словом, смерть контрреволюційного гнізда була дуже погана.

Варто згадати тут і про причини упадку її, може се буде інтересувати товаришів в других місцевостях, а може і в них так колись стане ся. Насамперед клясово свідомі робітни-

ки заявили тим книгарникам в Торонті, щоб вони не тримали більше в своїй книгарні чорносотенних часописів, як "Український Голос", "Кан. Фармер", "Ранок" і інші, які стоять на стороні капіталістів і затроюють ум робітника. Вони сего не хотіли зробити, а навпаки, нехотіли тримати в себе таких часописів, як "Українські Робітничі Вісті" або "Укр. Щод. Вісті". Тоді свідомі робітники зігнорували їх а натомість в своїх відділах, котрих є тут чотири, вибрали кольпортерів, котрі на кождім мафівім зібранню чи представленню продавали робітничу літературу. І проминуло лиш кільканайцять місяців як контрреволюційна книгарня дочала кашлати, прийшов доктор і сказав, що вона мусить вмерти. Крат ще хотів сповідати, але поки він прибув до хорої, то вона вже лежала на возі, лиш ноги протягнула. Крат лиш засміяв ся, не радив навіть свічку світити, бо, мовляв, вмерлому нічо не треба.

Або що за комедію він справляє що року на краєвій виставі (Exhibition), що відбувається в Торонті. Звичайно на виставі є багато річий із різних галузей промислу, а найбільше і що найцікавіше, се найновіші технічні винаходи. Що Крат тут робить? Він при помочи презвтерії дістає місце, потім збирає різні старі українські і не українські річі і репрезентує тим український народ. Так і пише там: зборок мільонів а пів мільона в Канаді і виставляє сей наряд на сміх. Ось вам річі в українським кутку на канадській виставі: старий гуцульський кожух з обмашеними олієм полами (знів з якогось бідного емігранта) висить високо на паутину з дерекривленим раменем, нагадує щось страшного: сині штани, одна штанка закоченена а друга опушена; закрашені галузки; кілька поясів, що в Галичині жінки на селі підпирзувались; "Заморський Вістник" (тільки сего року його вже не було, бо він небіжчик); ступа і жорна. На що він тут ступу і жорна тут притаскав і що спільного жорна мають з Україною, то тільки один Аллах може його розібрати. Та-ж жорна і ступа се є річі, які ми майже всі старинні народи послугувались і Римляни і Жиди і Греки, а в тімчасній Шотландії і в Арабії ще й нині уживають їх. Чи й ті народи мають тим репрезентуватися?

Особливо Крат відзначився на виставі сего року. Зібрав около двайцять мушин і жінок засліплених патріотизмом, повбрав їх в сині штани і вишиті сорочки і дав їм репрезентувати їх перед Англіянами як український хор. І від другої години до пізнього вечора волючили ся ті люди як цигани між стотисячною товпою, попід склепи, попід реставранти колядували воїни, та ще щоб хоті були рядами машерували, а то так одне другого перебігало, що виглядало на собаче вісьце. Бракувало кождому вчепити на чоло дошку з написом, що се український хор, а то люди не знали, що вони собою представляють. Одні говорили, що се "джипси", другі казали, що се африканське весіле, а треті з усьмішкою підкиривали з заду. Над вечер український хор зайшов під стайню, де свиний привозять на виставу, а там вже так "впрезентували ся", що аж позархипали. А Крат на останку подякував публіці (що в стайні лежала і розкаала) за терпелівість і за пошану до українського хору.

Дивити ся на виставу: Німець виставив тут найновішою модою трактор, а Крат жорна; Польсь Маєвські машину, що робить дуже скоро цеглу, а Крат ступу; Англієць різні технічні винаходи, а Крат всунув туди гуцульський кожух. І чий всі клепки є в його голові?

На закінчене раджу приятелям Крата, щоби відвели його до шпиталю, нехай не смішить українського народу.

М. Гаврило.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті".

ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР.

Слідами залито світ безкрай.
Життя для нас — кривава путь.
До бою-ж, брати, без вагона —
Чинім катом нещадний суд!

Ширше лив, скрізь лунай, олімний сніг!
Наш прапор тьмарить їм трон,
Несі він
Політи грім,
Люди знай,
Силе свободи застє,
А коліром ясний червоний:
На ньому кров робітників,
На ньому кров робітників!

Кати не знають і спочую,
Курють коїдани знов і знов,
Та вогне зно на віки згине,
Добром просякне людська кров,
Добром просякне людська кров!

Ширше лив, скрізь лунай і т. д.

Насильства лад щоб зруйнувати,
Веселієм правий добром,
Берімо спільно працювати
І споживати все гуртом,
І споживати все гуртом!

Ширше лив, скрізь лунай і т. д.

Вперед брати, мов течія в морі,
Плече в плече, душа в душу!
Хто спить мирно на проєторі,
Як греблю враз прорве вода,
Як греблю враз прорве вода!

Ширше лив, скрізь лунай і т. д.

Тирням смерті! В бою поляжемо,
А зничим їх отрутий гніт,
Ми путь нову землі покажемо,
І праця опанує світ,
І праця опанує світ!

Ширше лив, скрізь лунай і т. д.

З польського й руського текстів скомпонував:

Евг. Касяненко.

ЩО ДІЄТЬ СЯ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Кат українських дітей.

В с. Кізілів п. Камінка струмива від кількох літ панує всевадно учитель Поляк Владислав Якубовський, правдивий кат українських дітей. Сей до-бродій не учить нічого, крім польських слів, а українсько-го слова в школі ніхто не чує. За найменшу дрібницю побиває дітей. Так на приклад си-нови Зофі Коверко так побив плечі, що він повернув до до-му цілий залитий кровю. Ді-тям Анни Козуб і Марини Дзюби обірвав вуха. Підчас науки сей ширитель освіти і апостол вищої культури на "кресах" лає дітей останніми словами, яких соромив би ся сільський паству, а в приступі гніву на павзі ніяк не кличе дітей, тільки: "Chodzie tu s kum!" Діти, вернувши зі шко-ли до родичів, не в силі опові-сти тих страхів і знущань, я-кі доводять ся їм переживати під опікою сего педагога. Той самий учитель був колись у-правителем школи в Безбро-дах, звідки його селяни про-клинали буками. В цілому селі панує страшне обурення проти зверств Якубовського, але се-ляни безраді і безсилні су-проти інспектора і староства, яке стоїть в обороні ката у-країнських дітей. Якубовсь-кий вигідний своїмучому начальству тим, що вчить виключно по-польськи, переслідує Україн-ців і виховує-жількорю поль-ських дітей в шовіністичнім дусі. А місцевий священник У-країнець замість стати в обо-роні катованих дітей, робив старання і голосив в церкві, що дім української читальні треба дати на польську школу, на-що ніхто не згодив ся.

Як то було.

Львівський "Dziennik Ludo-
wy" доносить:

В четвер вечером побачили поліційні агенти — Стецула і Фарина — на болохиському мо-сті в Стрию трох підозрілих молодих хлопців. Агенти за-держали їх і відібрали від них деякі пакунки та зажадали легітимачію. Один з них подав легітимачію, а рівночасно ви-дставув револьвер і стрілив до агента Стецули, трафляючи його в живіт. Заки товариш раненого витягнув револьвер, арештовані тили повтікали.

Виявилося, що в пакунку був динаміт призначений на ви-са-

Повіт Рівно, село Постійно, 1000 моргів поля, 200 моргів ліса, матеріал будівельний для колоністів на місяці.

Повіт Сарни, село Рафалів-ка, телеграф, стація, почта, костел, польська школа на мі-сці, 1000 моргів для парцеля-ції, з чого 150 моргів ліса. Бу-дівельний матеріал на місяці. В пов. Ковель, село Галузе, 300 моргів поля, будівельний матеріал на місяці. Ціни як най-нижші.

Хтось нищить залізничні шляхи.

Як доносить "Gazeta Po-
lanska" на днях наступила ка-
тастрофа потугу на лінії Львів
— Підгайці, між станицями Ду-
най—Буше. Паротяг того по-
тугу вискочив із шин і скотив
ся з насиною. На місце катастро-
фи виїхав віцепрезес дирекції
залізниць, бо як доносить ся
газетка, існує підозріне, що
катастрофа є наслідком зама-
ху.

Спалили залізничний магазин.

В Камінці струмивій неві-
дома рука спалила залізничний
магазин. Цікаве є те, що того
самого дня перетяго подоро-
води, щоб унеможливити га-
ше не пожежі. В одному із сіл
недалеко Камінки спалено бу-
дівлю польських колоністів.
В одного Мазура згоріло 16
штук худоби.

Згоріла стодола польських монахів.

В Дашеві коло Стрия 26. м.
м. згоріла велика стодола із
збіжжєм в монастирі римо-като-
лицьких Салезіянців.

Залізнична катастрофа.

Недалеко Устрик під Хиро-
вом з невідомих причин насту-
пила катастрофа. Виявилось,
що шини на тому місці були
знищені, від чого вагони ви-
скочили поза залізничний шлях.

Знову бомби.

В Стрільцях коло Мос-
тиск поліція арештувала Фран-
ка-Калимона в хвилі, коли він
підкладав дві бомби під місце-
вий польський млин.

Новий замах в Яворові.

Львівський "Дзєнік Лю-
дов" доносить, що невідома ру-
ка знов підложила вибуховий
набій під залізничний міст в Я-
ворові. Набій експлуодував і
знищив міст. Се вже третій
замах в тім місті.

Поліція гуляє!

В Стрільцях нових пов.
Бібрка 27. серпня в читальні
відбули ся сокільські вирази
членів читальні. Підчас вира-
ви вони підложили огонь під
стірту сина, вартости 3 мільо-
нів. Сію згоріло до тла. Дру-
гої ночі згоріла ще одна стир-
та сина у князя Чарториского
вартости 4 мільонів і стирта збі-
жа вартости 22 мільонів. Підчас
пожежі ніхто із селян не хотів
ратувати, так що все згоріло
до стебла.

Ревізія на провінції.

Дня 28. серпня, переведено
ревізію в домі о. Трешневско-
го і студ. Джуса в Хороброві
та в домі студ. Осина Карана-
ва в Сокалі. В Сокалі відбу-
ла ся також ревізія у о. Олім-
ника. Дня 31. серпня в Бише-
ві арештовано студ. Михайла
Мончака і двох його товари-
шів, що приїхали з Яворова.

Згоріло збіже.

В селі Перепці коло Сокаля
згоріло 4 стирти збіжа власно-
сти діда Крайського.

Конфіскація оборонної промови Домбала.

Варшавський пресовий від-
діл конфіскував брошуру п.
н. "Промова посла Домбала,
виголошена перед окружним
судом у Варшаві дня 4. липня
1922 р."

Товариші! Відновляйте пе-
редплату на "Українські Ро-
бітничі Вісті".